

دریچه

چهار محال و بختیاری مستعد زنبورداری

■ **مهر**: چهارمحال و بختیاری با داشتن منابع گیاهی فراوان و مراتع سرسبز یکی از استان‌های مستعد برای توسعه زنبورداری و تولید عسل است. چهارمحال و بختیاری با داشتن وسعت یک‌درصد مساحت کشور حدود دوهزار و ۵۰۰ تا سه‌هزار گونه گیاهی را که ۱۰ تا ۱۵درصد آن دارویی هستند، داراست. وجود دشت‌های پر گل و مناطق بکر پر گل از ویژگی‌های منحصر‌به‌فرد این استان برای توسعه زنبورداری است. مزارع کشاورزی و باغ‌های بادام و هلو یکی از ظرفیت‌های دیگر این استان است که در توسعه زنبورداری و توسعه عسل بسیار مفید است. باغ‌های بادام و هلو منطقه سامان چهارمحال و بختیاری یکی از بهترین مناطق این استان برای توسعه زنبورداری است که این مهم جدا از اینکه در تولید عسل می‌تواند مفید باشد، موجب تولید بسیار زیاد محصولات باغی این منطقه می‌شود.

وجود گیاهان دارویی یکی دیگر از پتانسیل‌های این استان برای تولید عسل‌های باکیفیت بالا و دارای خواص درمانی است. آب و هوای مناسب و شرایط جغرافیایی از عواملی است که مناسب با زندگی زنبور است. کارشناس علوم دام در گفت‌وگو با مهر در این خصوص اظهار داشت: چهارمحال و بختیاری با داشتن وسعت یک‌درصد مساحت کشور حدود دوهزار و ۵۰۰ تا سه‌هزار گونه گیاهی را که ۱۰ تا ۱۵درصد آن دارویی هستند، داراست.

«رشید شاهرخ» تاکید کرد: توسعه زنبورداری و رشد تولید عسل در این استان می‌تواند فرصت مناسبی برای استفاده از این گیاهان دارویی باشد. وی با بیان اینکه عسل خود یک داروی گیاهی است، گفت: تمام خاصیت گیاه دارویی که یک زنبور از آن برای تولید عسل خود استفاده کرده است در آن پیدا می‌شود. کارشناس علوم دام با بیان اینکه ترکیبات شیمیایی عسل متنوع و پیچیده است، اظهار داشت: ترکیب عسل‌هایی که منشأ گیاهی دارند، فرق می‌کند.

وی افزود: چهارپنجم وزن عسل را کربوهیدرات (مواد قندی و نشاسته‌ای) تشکیل می‌دهد و بقیه آن را پروتئین‌ها، املاح معدنی، عناصر معطر، آنزیم‌ها، ویتامین‌ها، گرده گل و مقدار کمی آب تشکیل می‌دهد. «رشید شاهرخ» افزود: تاکنون ۲۰ نوع قند در عسل شناسایی شده‌اند و قندهای اصلی عسل را قندهای ساده تشکیل می‌دهند و گلوکز که قندی ساده است، ۴۰درصد عسل را تشکیل می‌دهد.

این کارشناس افزود: کیفیت و ارزش دارویی عسل به گرده گل که زنبور عسل از آن استفاده می‌کند، مربوط می‌شود و وی تصریح کرد: منطقه‌ای که تولیدهای زنبور عسل در آنجا قرار داده می‌شود و نوع پوشش منطقه نقش اصلی را در کیفیت عسل تولیدی دارد. شاهرخ با بیان اینکه استان چهارمحال و بختیاری یکی از استان‌هایی است که دارای پوشش گیاهی دارویی در کوهستان‌های خود است، ادامه داد: عسل تولیدی این استان دارای کیفیت بالایی است.

این کارشناس علوم دام افزود: یکی از گیاهانی که به وفور در کوهستان‌ها می‌روید گیاه «گون» است و زنبور عسل از آن به عنوان یک منبع تولید عسل استفاده می‌کند.

وی با بیان اینکه گیاه گون یک گیاه دارویی است، عنوان کرد: گون گیاهی است که کنتر از آن گرفته، در درمان سرماخوردگی و بسیاری از بیماری‌ها استفاده می‌شود. شاهرخ بیان کرد: تمام خواص گیاه گون در عسلی که کندو زنبور آن در منطقه کوهستانی این استان قرار داده شده‌است به وفور یافت می‌شود.

وی افزود: چهارمحال و بختیاری دارای گیاهان دارویی بسیاری زیادی است که این گیاهان نقش مهم و بسزایی در تولید عسل باکیفیت در این استان دارند. معاون تولیدات بهبود دامی سازمان جهاد کشاورزی استان چهارمحال و بختیاری در گفت‌وگو با مهر با اشاره به افزایش ۲۵درصدی تولید عسل در این استان اظهار داشت: عسل تولید چهارمحال و بختیاری یکی از بهترین عسل‌های کشور است. برزو هیبتیان با اشاره به اینکه در سال ۸۹، ۶۵۰ تن عسل در استان تولید شده‌است، گفت: سال ۹۰ عسل بسیار زیادی در این استان نسبت به سال‌های گذشته تولید شد.

وی با اشاره به اینکه این استان به علت شرایط آب‌وهوای مناسب دارای پوشش گیاهی و دارویی خاص خود است، تاکید کرد: کوهستان‌های این استان ملو از گیاهان دارویی و بارزش است.

معاون تولیدات بهبود دامی سازمان جهاد کشاورزی استان چهارمحال و بختیاری با اشاره به کیفیت بالای عسل تولیدی در استان افزود: وجود هزار و ۴۰۰ گونه گیاهی شناسایی‌شده از جمله گون، آویشن و مخلصه در استان از علل کیفیت بالای عسل در استان است. هیبتیان با بیان اینکه زنبورداران این استان کندوهای زنبور خود را بیشتر در ارتفاعات قرار می‌دهند، گفت: زنبور به راحتی می‌تواند از گیاهان دارویی برای تولید عسل استفاده کند و از این عسل دارای خواص درمانی زیادی است. معاون تولیدات بهبود دامی سازمان جهاد کشاورزی چهارمحال و بختیاری به خواص غذایی عسل اشاره کرد و گفت: عسل دارای پروتئین، ویتامین و املاحی همچون روی، مس، سدیم، آهن و منیزیم است.

سرزمین

قطع درختان در شهر «ماسوله» مشکل‌ساز شده است

در خواب هم کابوس سیل را می‌بینم

سپاوش پورعلی/گیلان

عکس:فارس

گردشگران بسیاری باشد که نه‌تنها از دیگر شهرهای داخلی، که از سرتاسر جهان به استان گیلان می‌آیند. تعداد زیاد گردشگران بازدیدکننده از ماسوله علاوه بر اینکه باعث رونق اقتصادی منطقه می‌شود، سبب شده است فرهنگ گیلانی مورد توجه بسیاری از ایرانیان قرار بگیرد.

اما در این میان، سیلاب‌های فصلی که بر اثر طغیان سه رودخانه بالادست ماسوله به‌وجود می‌آیند، گردشگری منطقه را به خطر روبه‌رو می‌کند و همچنین جان و مال ماسوله‌ای‌ها را تهدید می‌کند. یوسف‌پور در این خصوص افزود: سه رودخانه در مناطق دولی‌چال و خلیل‌دشت در مناطق بالادستی ماسوله قرار گرفته‌اند که به هم می‌پیوندند و از درون ماسوله عبور می‌کنند. هنگامی که سیل در ماسوله جاری می‌شود، خانه‌ها و مناطق تاریخی ماسوله چندان در معرض آسیب قرار ندارند، اما خیابان اصلی شهر ماسوله را آب می‌گیرد و برای گردشگران مشکلات بسیاری پیش می‌آید. به گفته شهردار ماسوله، هنگامی که سیل جاری می‌شود، گردشگران عملاً نمی‌توانند در ماسوله رفت‌وآمد کنند و شهروندان این منطقه نیز با خطرات جانی و مالی مواجه می‌شوند. بنابراین کنترل سیل در ماسوله یکی از اولویت‌های منطقه بوده و تلاش‌های زیادی نیز در این‌باره انجام شده است. یوسف‌پور ادامه داد: در مناطق بالادست ماسوله،

با پل‌سازی‌هایی که انجام شده و تعریض‌هایی که در رودخانه‌ها صورت گرفته، احتمال وقوع سیل کمتر شده اما همچنان سیل‌هایی با شدت کمتر در سال گذشته در ماسوله جریان پیدا کرده است، شهرک تاریخی و شهر جدید ماسوله تنها در خطر سیل قرار ندارد.

در این منطقه خانه‌ها با مصالحی ساخته شده است که بر اثر گذشت زمان بسیار آسیب‌پذیرند و در حفظ بافت‌های تاریخی ماسوله، نیروی انسانی نقش بسیار مهمی دارد. به گفته شهردار ماسوله، اگر این شهر تاریخی خالی از سکنه باشد، در یکی، دو سال از بین خواهد رفت. در حقیقت ماسوله را ساکنان این شهر حفظ می‌کنند. ماسوله به جز سیل با مخاطراتی از جمله ریزش سنگ، رانش زمین، زمین‌لرزه، تصرف برای توسعه عمرانی و تخریب‌های انسانی نیز روبه‌رو است، اما بزرگ‌ترین مشکلی که خطری بزرگ برای آن محسوب می‌شود، جریان گاهو بی‌گاه سیل است.

با احساس خطر برای هشدار به هم‌محله‌ای‌های خود سوت مخصوصی را به صدا درمی‌آورند اما اکنون این ماسوله‌است که سوت می‌کشد تا شاید کسی برای نجات آن قدمی بردارد. هرچند سال یک‌بار، با آغاز بارش‌های بهاری و پاییزی در استان گیلان شاهد وقوع سیلاب در مناطق بالادست شهر تاریخی ماسوله هستیم که خسارات سنگینی را به همراه دارد. شدیدترین سیل در این منطقه در سال ۱۳۷۷ به‌وقوع پیوست که بر اثر آن ۴۹ نفر کشته شدند اما این سیلاب اولین و آخرین آن نبوده و نخواهد بود.

مسوولان استانی و کشوری برای جلوگیری از وقوع سیل در این منطقه اقدام به اجرای طرح‌های آبخیزداری در مناطق بالادست، بازسازی دهنه پل‌ها و جلوگیری از ساخت‌وساز در حریم رودخانه این شهرک تاریخی کردند اما کافی نبودن اعتبارات استانی و شهرستانی برای حفظ این اثر ملی و جهانی موجب بروز سیلاب‌های دیگر در این شهرک تاریخی شد که خطر نابودی این شهر را به‌دنبال دارد.

سیلاب‌های فصلی در شهر تاریخی ماسوله مشکلاتی را برای اهالی این شهر و گردشگرانی که برای بازدید از مناطق منحصربه‌فرد گیلان به این شهر می‌روند، ایجاد می‌کند.

ماسوله به دلیل معماری یگانه‌ای که دارد، مورد توجه بسیاری از گردشگران و علاقه‌مندان به تاریخ ایران قرار گرفته اما به‌علت بارندگی‌های زیاد منطقه گیلان، همیشه در معرض سیل بوده است. یحیی یوسف‌پور، شهردار ماسوله می‌گوید: با همه تدابیری که در منطقه بالادست رودخانه‌های ماسوله اندیشیده شده است باز هم موضوع سیل را حل نکرده‌ایم.

درختان اطراف را قطع کرده‌اند، به‌قانونی و غیرقانونی بودند آن کاری ندارم، بعضی روزها وقتی صدای اره موتوری و افتادن درختان را می‌شنوم، می‌دانم که این صدای از بین رفتن جنگل‌هایی است که باعث رونق شهر ما هستند؛ درختانی که حافظ شهر و جان ما در برابر سیل‌لاند و بدون در نظر گرفتن وضعیت بحرانی منطقه بی‌رویه قطع می‌شوند و به زمین می‌افتند. این، شهر تاریخی را به نابودی نزدیک‌تر می‌کند. دامداری در گذشته منبع اصلی درآمد مردم ماسوله بوده ولی متأسفانه اکنون به دلیل کم‌شدن چراگاه‌ها، دامداری و گله‌داری از رونق افتاده و نسبت به قبل خیلی خیلی کمتر شده است. یک چوپان چقدر باید با گله برود تا به چراگاهی مناسب برای دام‌ها برسد؟ در واقع علفی برای چرای گوسفندان نمانده. اگر این رفت و آمد مسافران و فروش صنایع دستی نباشد در ماسوله هیچ درآمدی نداریم، شما نگاهی به اطراف ببنداز، شاید بتوان به راحتی تشخیص داد که قسمتی سبز و قسمتی خاکی است. از گفته من خنده‌تان نگیرد ولی اگر به همین شکل پیش رویم تا چند سال آینده از جنگل اطراف ماسوله چیزی باقی نمی‌ماند.

ماسوله چیزی باقی نمی‌ماند.

در حدود ۸۰۰ تا هزار سال پیش، مردمانی از نقاط مختلف ایران به دلایل نامعلومی به منطقه ماسوله کوچ کرده‌اند.مهم‌ترین ویژگی ماسوله که آن را از سایر نقاط ایران و حتی جهان متمایز کرده، معماری منحصر‌به‌فرد خانه‌های آن است. در این شهر از محوطه جلو خانه‌ها و پناه‌ها، هر دو به‌عنوان پیاده‌رو استفاده می‌شود. معماری ماسوله را می‌توان در یک جمله چنین توصیف کرد: حیاط ساختمان بالایی پشت بام ساختمان پایینی است. این در حالی است که ساختمان‌های ماسوله معمولاً بلندتر از دو طبقه نیستند.

پاک‌تراشی جنگل‌های بالادست ماسوله، این شهر تاریخی و توریستی را در مقابل وقوع سیل کاملاً بی‌دفاع کرده است. مردم شهرک تاریخی ماسوله در گذشته

در حفظ شهر ماسوله از خطرات سیل، بسیاری از دستگاه‌های اجرایی نقش دارند که مهم‌ترین آنها اداره منابع طبیعی گیلان است. دستگاه‌های اجرایی تلاش می‌کنند با آبخیزداری، کاشت درخت در مسیر جریان سیل و جلوگیری از ورود دامداران به مناطق سیل‌خیز، سبیل‌ها را مه‌لر کنند و خسارت‌های آن را به کم‌ترین میزان ممکن برسانند.

مهندس رحمانی سرپرست اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری گیلان می‌گوید برای حل مشکل حوضه آبخیز ماسوله، اداره کل منابع طبیعی فعالیت بسیاری کرده که نتایج آن را نیز شاهد هستیم. در مناطق میله‌زان، اشکلکیت، صفاگشته و دولی‌چال با اجرای طرح‌های ساماندهی و خروج دام از منطقه، طرح‌های آبخیزداری با هدف کنترل آب‌های سطحی و طرح‌های جنگل‌کاری در سطح وسیعی از منطقه با استفاده از گونه‌های بومی منطقه به اجرا درآمده است.

سرپرست اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری گیلان حضور بیش از ظرفیت مجاز دام در مراتع و عرصه‌های منابع طبیعی در مناطق مرتفع حوزه ماسوله را موجب تخریب و کاهش شدید پوشش گیاهی و سخت شدن خاک این مناطق ارزیابی می‌کند و می‌گوید: با انجام طرح‌های ساماندهی و خروج دام از حوضه‌های بالادستی، ضمن آزادسازی مناطق بسیاری از عرصه‌های ملی با ایجاد پوشش گیاهی مناسب و حفظ خاک در تلاش هستیم که از نعمت بیکران خداوندی که به‌صورت بارش در منطقه داریم بهره‌بردار ی‌بهنه کنیم و این تهدید را به یک فرصت شایسته برای احیای هرچه بیشتر منابع طبیعی و جنگل‌های استان تبدیل کنیم.

طرح‌های انجام‌شده برای کاهش سیلاب‌ها در ماسوله دارای نتایج بسیار خوبی بوده‌است، اما همچنان مسوولان معتقدند انجام یک طرح مطالعاتی برای کاهش خطراتی که خانه‌های تاریخی ماسوله را تهدید می‌کنند، امری ضروری است. شهردار ماسوله فعالیت در زمینه آبخیزداری را لازم می‌داند، اما می‌گوید که این تلاش‌ها کافی نیست، او معتقد است باید طرحی جامع برای ماسوله تهیه شود که در آن، برنامه‌هایی نیز به مهار سیلاب‌ها اختصاص داده شود. مهندس شجاعی، معاون آبخیزداری سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور نیز چندی پیش در بازدید از مناطق بالادستی ماسوله به ضرورت انجام طرح مطالعاتی جامع اشاره کرد و افزود: با توجه به ویژگی شهر تاریخی ماسوله و اهمیت آن در سطح جهانی، ضرورت کنترل سیل در حوضه‌های بالادست این شهر اهمیت ویژه‌ای دارد. درصدهستیم با تهیه یک طرح جامع مطالعاتی، شرح خدمات علمی و اصولی و اجزای آن را به‌وسیله تمام دستگاه‌های ذی‌ربط با نظارت عالی‌ترین مقام اجرایی استان تدوین کنیم تا چارچوب و خطمشی مشخص فعالیت‌ها و طرح‌ها در تمام ادارات و نهادهای دخیل در این امر تعیین شود و شاهد رشد و شکوفایی هرچه بیشتر این منطقه باشیم.»

چند نفری که دور میز نشسته بودند این حرف‌ها را تایید می‌کردند! کسی چه می‌داند شاید اگر همین‌طور پیش برویم تا چند سال بعد دیگر شهری با این نام وجود نداشته باشد، خطر سیل باوجود فرسایش خاک و قطع بی‌رویه درختان جدی‌تر از آن است که ما تصور می‌کنیم، با وجود پیگیری‌های انجام شده هنوز مردم شهر ماسوله از هراس سیل شب‌ها کابوس می‌بینند و روز بعد با بالا آمدن خورشید و بند آمدن باران همه چیز فراموش شده و زندگی از سر گرفته می‌شود، کارشناسان و روزنامه‌نگاران همواره از طریق مقالات تذکرات جدی درخصوص خطر نابودی ماسوله را گوشزد می‌کنند، همه می‌دانند که شهری با داشتن ساختمان‌های فرسوده در برابر بلایای طبیعی بسیار آسیب‌پذیر است، مسوولان سخنان و عملکردهای خود را از اراه داده‌اند اما هنوز مشکل سیل و نابودی ماسوله را پیش‌رو داریم و اکنون که آغاز فصل گرماست هر لحظه می‌تواند خبری روی سایت‌ها بیاید مبنی بر آنکه باز هم ماسوله گرفتار سیل شده، پس تا جلوگیری کامل از این آسیب طبیعی هیچ مشکلی حل نشده است.

گزارش

فرزند سر به زیر «دنا» در آستانه انقراض

■ **مهر**: دنا به عنوان رستنگاه لاله‌های واژگون، زیر پای سیل عظیم بوته‌کنان می‌لرزد و فرزند سر به زیرش نیز در میان هجوم این افراد در حال له شدن و انقراض است. بهار که می‌آید بوی چویل و بابونه و ربواس دامنه‌های مخملین دنا را عطری تازه می‌بخشد و گلبرگ‌های سرخ و زرد لاله‌های واژگونش دل هر بیننده‌ای را می‌رباید.

لاله واژگون، گیاهی است بومی زاگرس که آن را «گل آشک»، «آشک مریم» و «تاج قیصر» نیز نامیده‌اند.

این گل صد تا ۱۲۰ سانتی‌متر از سطح زمین قد می‌کشد و با گل‌های زنگوله‌ای درشت و گاهی با رنگ‌های نارنجی مایل به قرمز، کوهستان‌های منطقه را می‌آراید. اینگونه گیاهی به علت رنگ و فرمش در برابر سرما مقاوم است اما عمر این گیاه زیبا سه هفته است. فصل مناسب کشت این گل در نواحی شمالی زاگرس فروردین و اردیبهشت است. لاله واژگون برای اولین بار در سال ۱۵۷۶ میلادی به وسیله جهانگردان اروپایی از منطقه زاگرس به اتریش و دیگر نقاط اروپا انتقال یافت و در باغ‌های افراد ثروتمند و متشخص اروپایی کشت شد. این گل سازگاری ویژه‌ای با دامنه‌های سنگلاخی و صخره‌ای دارد و پياز این گیاه به علت وجود موادی موسوم به آلکالوئیدهای ایمپرین و فریتسین مسکن درد است.

این گل گریان در نقش سرستون‌های ساسانی و در موزه طلق‌ستان در کنار نقش پادشاه ساسانی دیده می‌شود. در افسانه‌ها آمده است که این گل زمانی که تیغ تیز افراسیاب بر گلولی سپاوش می‌نشتست، شاهد ماجرا بود و از پس آن اندوه، گلگونه رخ، سر به زیر افکند تا آرام آرام شک بر بی‌کناهی سپاوش بریزد. در حالی نام استان چهارمحال و بختیاری با لاله واژگون عجین شده که بیشترین سطح رویش این گل به کهنگیلوه و بویراحمدو کوهپایه‌های دنا اختصاص دارد. مناطق پیلایی «سررود»، «دنه»، «سرکچینه»، «دامنه‌های دنا»، «جلیل بابک» «هارگون»، «سرچنار»، «چشمه میشی»، «کوه گل»، «گرگو» و «مینه‌ن» روروشگاههای لاله‌های واژگون در کهنگیلوه و بویراحمد است که اکنون این گونه گیاهی در این مناطق به ندرت یافت می‌شود. لاله‌های واژگون در تمام سال تنها چند روزی را میهمان نادانیشان است و هر سال اوایل اردیبهشت ماه گل می‌دهد. این گل به سه دو رنگ زرد و قرمز بوده که گونه زرد آن در خطر جدی انقراض قرار گرفته است. هر سال اردیبهشت که از راه می‌رسد، گردشگران زیادی برای دیدن این گل سر به زیر، روانه دنا می‌شوند.

در فصل بهار هرکس به باسوج مسافرت کند، منظره بسیار زیبایی از دشت لاله‌های واژگون را در اطراف این شهر مشاهده می‌کند که در دیگر مناطق کشور به ندرت می‌توان یافت. مدیرکل محیط‌زیست کهنگیلوه و بویراحمد به مهر گفت: این گونه گیاهی به وسیله انسان، دام‌ها و تغییرات کاربری زمین‌های کوهستانی به شدت در معرض تهدید قرار دارد. عطاپور شیرزاد با بیان اینکه این گل یکی از ۱۲ هزار گیاه شناسایی شده در کشور است که در آغازین روزهای هر سال، تکثیر می‌شود، افزود: گل‌های لاله واژگون قابلیت تکثیر از طریق کشت گلخانه‌ای را دارند و اگر کشت گلخانه‌ای صورت گیرد از انقراض این گونه گیاهی جلوگیری می‌شود.

وی با اشاره به راهکارهای جلوگیری از انقراض این گونه گیاهی عنوان کرد: تکثیر و پرورش این گل در مکن‌های مستعد، جلوگیری از ورود دام‌ها به مناطق رویش، استفاده از دیوار حفاظتی در برخی مناطق، افزایش یتگاهی حفاظتی برای نظارت کامل بر این مناطق، جلوگیری از حوادثی مانند آتش‌سوزی، اشاعه فرهنگ و درونی شدن رفتار مناسب با محیط از جمله راهکارهای جلوگیری از انقراض این گونه گیاهی است. این سال، تکثیر گیاهان و عضو هیات علمی دانشگاه یاسوج گفت: متأسفانه بسیاری از افراد سودجو این گل را از ریشه چیده و در ویتترین‌های مغازه‌ها به فروش می‌رسانند. عزیزالله جعفری افزود: لاله‌های واژگون در مجالس عروسی و شادی‌ها زینت بخش مجالس است و عدای نری برای مصارف خوراکی و دارویی اثری‌رحانه به کندن این گل‌های می‌دارند و آنها را ریشه‌کن می‌کنند. وی بیان کرد: برای جلوگیری از انقراض این گیاه نادر باید روشگاه‌های آن محافظت شوند. مدیرکل منابع طبیعی کهنگیلوه و بویراحمد گفت: رویش این گل در دامنه‌های دنا بسیار کاهش یافته و این گیاه رو به نابودی می‌رود.

کریم تابشیر افزود: لاله‌های واژگون زرد رنگ در استان در خطر انقراض جدی هستند و در صورت بی‌توجهی مردم، لاله‌های واژگون قرمز رنگ هم به طور جدی آسیب خواهند دیدند. وی تاکید کرد: محدوده‌های رویش این گل کاهش یافته و این گل سر به زیر به سرعت در حال انقراض و زیستگاه و تعداد اینگونه گیاهی بسیار کم شده است. مدیرکل منابع طبیعی استان با بیان اینکه حافظان محیط‌زیست به تنهایی نمی‌توانند ضامن بقای این گیاه باشند، افزود: بهترین کسانی که می‌توانند از منابع طبیعی و خدادادی حمایت و حفاظت کنند، خود مردم هستند. وی عنوان کرد: فرهنگ برخورد مناسب و درست با منابع طبیعی و رستنی‌های کوهی باید در بین مردم نهادینه شود.

تابشیر با بیان اینکه چند گونه گیاهی در اثر بی‌مبالائی مردم و چپیدن زیاد منقرض شده‌اند، اظهار داشت: با وجود انقراض بعضی گونه‌های گیاهی متأسفانه برداشت بی‌رویه گونه‌های دیگر در این استان باعث شده این گونه‌ها نیز در خطر انقراض باشند.